Keležeriai. Jis, matyt, užėmė nedidelį plotą ir ilgus metus trukusių žemės dirbimo bei kitų darbų metu buvo sunaikintas. Siūloma Degučių kapinyną, kaip sunaikintą, išbraukti iš archeologijos paminklų sąrašo.

Povilas Tebelškis

Gilbonių senkapių 1995 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai

Gilbonių senkapiai, vadinami Katmilžiu (Panevėžio r., Smilgių seniūn.), yra kaimo ŠV dalyje, Šuojos upės dešiniajame krante. Senkapių teritorijoje prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo rasta žmonių kaulų, ietigalis. Tame pačiame kaime XX a. pradžioje būta ir pilkapių. 1909 m. vieną apardytą pilkapį kasinėjo I.Abramovas. Pilkapiai jau sunaikinti. Senkapių teritorijoje yra ūkininkės V.Čepaitienės sodyba (gyvenamasis namas, tvartas, rūsys, sodas). Dalis teritorijos dar prieš karą apsodinta pušimis.

1968 m. senkapius žvalgė LII, o 1982 m. - LKPC archeologai. 1992 m. nustatyta paminklo teritorija (3,01 ha) ir saugomo landšafto zona.

1994 m. Gilbonių senkapius tyrė LII (S.Urbanavičienė). Prie tvarto buvo iškastos 3 perkasos (52 m^2). Nei kapų, nei radinių nerasta.

1995 m. tyrimus tęsė LKPC. Iškastos 6 perkasos, kurių bendras plotas 56 m^2. Perkasos buvo kasamos ten, kur buvo laisvesnė teritorija, nes nemaža jos dalis užversta akmenų krūvomis, užkrauta lentomis, šienu. Tyrimų metu nustatyta, kad senkapių teritorijoje anksčiau buvo iškasta daug duobių bulvių saugojimui, čia stovėjo įvairios paskirties pastatai: mokykla, jauja, tvartas.

Perkasos Nr.6 kv.D-E-1-2, 1,03 m gylyje nuo žemės paviršiaus, užfiksuotas apardytas kapas Nr.1 (nuardyta griaučių dalis tarp kaukolės ir dubens kaulų). Palaidojimas orientuotas 232° (į PV). Kape palaidotas apie 30-35 m. amžiaus vyras. Rasti menki buvusių įkapių fragmentai (2 žalvarinių įvijų gabaliukai, neaiškaus geležinio dirbinio dalis) neleidžia tiksliau datuoti kapo. Tikėtina, kad pavienių kapų dar gali būti pušimis apsodintame plote. Šioje teritorijoje būtų tikslinga atlikti platesnės apimties archeologinius tyrimus.